

BRANDWEERKAZERNE SURHUISTERVEEN

EERSTE NIEUWE KAZERNE VOLGENS BLAUWDRIK

BRANDWEER

Nieuwe brandweerkazernes in Fryslân worden voortaan, op verzoek van Veiligheidsregio Fryslân, gebouwd volgens een blauwdruk die is ontworpen door JOUS architecten te Joure. In Surhuisterveen staat de eerste kazerne die volgens die blauwdruk is gebouwd door Bouwbedrijf Tamminga uit Buitenpost. Het project is genomineerd voor Meest Duurzame Project voor de Cobouw Awards 2019.

‘Veiligheidsregio Fryslân legde bij ons de vraag neer voor een blauwdruk die zij konden toepassen bij de bouw van iedere nieuw te bouwen brandweerkazerne in Fryslân’, vertelt Harm Tigchelaar van JOUS architecten. ‘Een ontwerp voor een standaard kazerne. We hebben twee versies van de blauwdruk, één middelgrote kazerne, en één voor een kleinere kazerne. In Surhuisterveen is een kleinere kazerne gebouwd. Dat heeft te maken met het aantal stallingsplekken. In Surhuisterveen zijn dat er twee. Harlingen komt als volgende aan de beurt, daar komen er vijf.’

Sober en doelmatig

De blauwdruk is helemaal functioneel uitgedacht, maar biedt ruimte voor aanpassingen, om bijvoorbeeld op de locatie, de randvoorwaarden van de gemeente of de specifieke wensen van de desbetreffende blusgroep in te kunnen spelen. In het Programma van Eisen kwam een aantal duidelijke eisen naar voren: zo moest het ontwerp sober en doelmatig zijn en was met name de circulariteit van het gebouw een nadrukkelijke ambitie van de opdrachtgever.

Gebrand en gevlamd

In het ontwerp heeft JOUS architecten, los van alle functionaliteiten, sterk gekeken naar de belevingswereld van de brandweer. 'Wij vinden het belangrijk dat dit terug komt in het materiaalgebruik. De gevel is bekleed met gebrand en gevlamd hout. Dat representeert de brandweer.' Er is tevens plek ingeruimd voor een historisch brandweervoertuig, dat letterlijk een podium gekregen heeft in het nieuwe gebouw. 'Zo verbinden we de historie aan het heden.'

'Belevingswereld brandweer komt terug in het materiaalgebruik'

- Harm Tigchelaar

Circulair bouwen

Circulariteit was een van de belangrijkste thema's bij de bouw van de nieuwe kazerne, wat zowel in het ontwerp als in het bouwproces steeds terugkwam. 'Serieus nadenken over hoe we gebouwen maken is nog meer dan voorheen een vereiste, met het oog op de komende generaties. Dat is de verantwoordelijkheid die een architect moet nemen', licht Tigchelaar toe.

'Tijdens de bouw hebben we veel nagedacht over hoe we het gebouw zo circulair en duurzaam mogelijk konden bouwen', vertelt Rienk Tamminga van Bouwbedrijf Tamminga uit Buitenpost. 'Daar is natuurlijk ook in het ontwerpproces al goed over nagedacht. De staalconstructie is bijvoorbeeld op zo'n manier toegepast dat de binnenwanden niet constructief zijn. Zo kan het gebouw gemakkelijk voor andere doeleinden

gebruikt worden.’ Ook tijdens de bouw was er veel aandacht voor het hergebruik van materialen. Tamminga: ‘Om een paar voorbeelden te noemen: het terrein was al bestraat, er is gekozen om de oude stenen opnieuw te gebruiken. De balklaag komt uit een gebouw in Purmerend en de bekisting is zodanig gebruikt dat we deze meerdere keren kunnen gebruiken. De houten gevelbekleding is iets dikker dan gebruikelijk, zodat - als het gebouw zijn functie verliest - het hout een paar millimeter afgeschaafd kan worden en zo opnieuw kan worden gebruikt. Voor de wandisolatie is gekozen voor vlasisolatie, een niet heel gangbaar product, maar wel een mooi natuurproduct. De schilder, Wyger Smits uit Damwâld, adviseerde natuurverf te gebruiken. Zelfs het reclamebord kan hergebruikt worden. Er hoeven alleen maar nieuwe stickers op. Het lijken kleinigheden, maar tel het allemaal maar eens bij elkaar op.’ Tamminga maakte bij de bouw gebruik van het materialenpaspoort van Madaster. ‘Hierin hebben we vastgelegd welke materialen we hebben gebruikt en hoeveel. Als het gebouw over tientallen jaren z'n functie verliest, valt uit het Madaster op te maken welke materialen je in het gebouw tegenkomt. Je kunt dan makkelijk zien of er iets herbruikbaar is.’

**‘Zo circulair
en duurzaam
mogelijk bouwen’**
- Rienk Tamminga

Demontabel installeren

Ook de installateur van het project had een belangrijke rol in het circulair bouwen. 'Al is het voor een installateur natuurlijk lastiger om materialen te hergebruiken. Een cv-ketel van tien jaar oud is bijvoorbeeld al niet meer van deze tijd. Wij hebben ons dan ook meer gericht op het demontabel installeren', vertelt Botte de Vries van Pranger-Rosier Installaties uit Dokkum. Toch kon ook de installateur gebruik maken van eerder gebruikte materialen. Zo werden er nieuwe ledbronnen in bestaande lichtmasten gedraaid, werd de afzuiginstallatie voor uitlaatgassen uit de oude kazerne hergebruikt, is gerecycled pvc toegepast en kon er een patchkast worden hergebruikt vanuit een ander project. De grootste installatietechnische uitdaging zat volgens De Vries in het demontabel opbouwen van installaties. 'Hoe bouw ik installaties zodanig op, dat er zoveel mogelijk materialen later zo hoogwaardig mogelijk te hergebruiken zijn? Dat is de vraag die we onszelf hebben gesteld.'

 'Wij hebben ons gericht op het demontabel installeren'
- Botte de Vries

Doorrijkazerne

De blauwdruk voor nieuwe brandweerkazernes maakte dat er op voorhand veel risico's en vragen getackeld konden worden. De bouw verliep dan ook vlot, de samenwerking tussen aannemer en onderaannemers verliep prettig. Met name het contact met het enthousiaste brandweerteam dat gebruik maakt van de kazerne werd als zeer stimulerend ervaren. 'Zo hebben we in overleg met het team drie thema's voorgesteld voor het interieur waaruit de blusgroep kon kiezen, waardoor het meer 'hun eigen' kazerne is geworden. Daarnaast was het de wens van deze blusgroep dat de kazerne aan twee zijden te betreden was met hun blusvoertuigen. In de blauwdruk was met deze mogelijkheid rekening gehouden. Zodoende is er in het geval van Surhuisterveen sprake van een doorrijkazerne', aldus Tigchelaar.

Resultaat is een 'nul op de meter' kazerne: zo circulair mogelijk, gasloos en met gebruik van demontabele en hergebruikte materialen. Een gezond gebouw met toekomstwaarde en oog voor de toekomstige generaties. Dat resulteert bij deze kazerne in een compact, efficiënt en tegelijk vitaal gebouw waarbij natuurlijke bronnen optimaal zijn benut. Het gebouw is genomineerd voor Meest Duurzame Project voor de Cobouw Awards 2019.

BRANDWEERKAZERNE, SURHUISTERVEEN

Oprachtgever : Veiligheidsregio Fryslân

BOUWTEAMLEDEN

Architect : JOUS architecten
Constructeur : Goudstikker - de Vries
Aannemer : Bouwbedrijf Tamminga & Aannemersbedrijf Witteveen
Installateur E&W : Pranger-Rosier Installaties

ONDERAANNEMERS EN LEVERANCIERS

Aluminium kozijnen : Alrako
Dakbedekking : Hovinga
Hang- en sluitwerk : Raadsma